

Til Statsminister Jonas Gahr Støre
Kopi: Næringsminister, fylkesrådsleder

Øst-Finnmark Regionråd ber om møte med statsministeren

Øst-Finnmarkrådet har over lang tid fokusert på betydninga av at de bor og lever folk i gode lokalsamfunn i vår region. Fordi vi ønsker å bo her. Fordi det er viktig for å utnytte våre naturressurser. Og fordi bosetting har en svært viktig sikkerhetspolitisk dimensjon. Vi har oppfatta at regjering og Storting er enig med oss i det og den ekstraordinære «pakken» i revidert nasjonalbudsjett viser at det er vilje til satsing. Men de foreslåtte tiltakene er på langt nær er nok hverken på kort eller lang sikt for å stoppe den negative befolkningsutviklingen. Vi ønsker derfor så snart som mulig et oppfølgingsmøte med statsminister – eventuelt også næringsminister – for å sikre god dialog om videre oppfølging og gode tiltak for regionen.

På kort sikt har presiseringen av sanksjonsregelverket fått store konsekvenser for KIMEK og flere bedrifter i Sør-Varanger og Båtsfjord. De kan bli dramatisk for sysselsetting og bosetting. Øst-Finnmarkrådet mener det er helt nødvendig med flere kortsiktige tiltak som kan gi de hardest rammede bedriftene et pusterom til å beholde sine ansatte. En lønnskompensasjon lik den som ble iverksatt i løpet av kort tid under koronapandemien, kan være et aktuelt tiltak. Det vil ikke hjelpe med omfattende omstillingstiltak hvis man samtidig mister de mest kompetente medarbeiderne. Det er avgjørende viktig med tett dialog med dem det gjelder, virkemiddelapparatet og NAV.

Innspill på flere tiltak

På kort sikt finner vi det helt naturlig at regjeringa gjennomfører delinga av Statsforvalterembetet med sitt hovedsete i Vadsø. Det vil oppfølging av politiske løfter og et svært godt og raskt svar på den dokumentasjonen og de konklusjonene som ligger både i Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonens rapporter.

Vi har i vår sett at transportetatene i sitt arbeid har nedprioritert alle NTP-prosjekter i Finnmark. I vår region handler det om viktige havneutbygginger i Vardø og Lebesby og Tana. Vi har også nylig registrert brev fra Forsvarsbygg som motsetter seg utbygging av vindkraft i Vadsø og Sør-Varanger, noe vi oppfatter å være fullstendig i motstrid til signalene vi har fra den samme staten om behovet for ny grønn energi. Den siste tida har det for øvrig kommet signaler fra andre deler av Forsvaret om at de har behov for mer strøm enn det som levers i dag.

Demografiutfordringer, bosetting og trygghet for befolkningen handler om helhet og sammenhenger. Kommuneøkonomi er en avgjørende faktor for våre muligheter til utvikling. I denne sammenhengen vil vi særskilt trekke fram at to av kommunene i Øst-Finnmark er forvaltningskommuner for samisk språk. De har årlige kostnader på mange millioner kroner knyttet til lovpålagte oppgaver for samisk språk som ikke blir kompensert. Det kan ikke være en kommunal oppgave alene å ta vare på og revitalisere samisk språk etter hundre år med statlig fornorskningsspolitikk. Her har sannhets- og forsoningskommisjonen kommet med klare anbefalinger om økt satsning.

Øst-Finnmarkrådet er et interkommunalt politisk råd for kommunene Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Båtsfjord, Vardø, Vadsø, Sør-Varanger, Nesseby og Tana for koordinering av enkeltsaker og samarbeidsforhold for øvrig, herunder interkommunale løsninger.

Øst-Finnmarkrådet vil ha staten med på støtte til off-grid hydrogensatsing i Berlevåg, bl.a prosjekt for opprettelse nett for fyllestasjoner for hydrogen i Øst-Finnmark og planene for hydrogenkorridorer langs kysten og gjennom Finland og Sverige. På den måten kan Øst-Finnmark bli en pilot i arbeidet med å ta i bruk hydrogen som en viktig del av energimiksen.

Det bør gjøres en endring i regelverket for bagatellmessige støtte for bedrifter i Øst-Finnmark. I dag er den på 200.000 EUR over en 3 års periode, og gjelder som max grense også for konsern. En viktig brikke for at bedriftene skal kunne utrede mulige nye markeder for omstilling er å få tilgang på slike midler. En slik grense vil kunne hemme forsøkene på en få til den type omstillingsprosesser. Vi mener det bør kunne finnes muligheter for å få unntak fra dette regelverket på grunn av den spesielle situasjonen regionen er i.

Forslaget om å avslutte det såkalte «Nord-Vest Russlandsfondet», og dermed frata Kirkenes Fondsforvaltning sin oppgave med å forvalte fondet, mener vi er skadelig for muligheten for å bygge opp et forvaltningsmiljø i Øst-Finnmark. Vi mener heller at fondet bør omdisponeres slik at kapitalen som ligger i fondet kan brukes innenfor et geografisk område tilsvarende tiltakssonene i Troms og Finnmark, fortrinnsvis med hovedvekt på Øst-Finnmark. Fondet bør tilføres ny kapital på minimum NOK 500 million for fremtidige investeringsbehov innenfor bærekraftig og fornybar industri. Da har vi et egenkapital verktøy i regionen som kan bidra til utvikling av fremtidens næringsliv.

Forskningsmiljøene i Øst-Finnmark er viktig både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi er derfor glad for at NIBIO Svanvik var del av den nye støttepakken. Både NIBIO på Svanvik, COAT på Varangerhalvøya driver forskning på høyt nivå og ligger begge i en klimatisk region som forskere fra resten av Europa nå ikke har tilgang på grunn av krigen mellom Russland og Ukraina. Det er derfor viktig at disse to forskningsmiljøene blir tilført midler og oppgaver som gjør at de kan fortsette sitt gode arbeid. Sammen med det nye nasjonale villaksenteret i Tana- Joddu, kan NIBIO Svanvik fortsette sitt arbeid med å finne løsninger på problematikken rundt hvordan man skal håndtere invasjonen av pukkelaks i våre elver.

Forslaget om å innføre grunnrentebeskatning på vindkraft har skapt en usikkerhet og kan få store negative konsekvenser for eierkommunene til Varanger Kraft. Samtlige eierkommuner befinner seg i Øst-Finnmark og et eventuelt frafall av utbytte utgjør i størrelsesorden 40 millioner kroner. Dette innebærer en innstramming i kommuneøkonomien i en periode der det er behov for at kommunene satser tungt på å stabilisere bosettingen. Dette er neppe en tilsiktet konsekvens fra regjeringens side, men det understreker behovet for en snarlig avklaring av innretning på denne delen av grunnrentebeskatningen. Vi legger for øvrig til grunn at regjeringen vil ta signalene fra energikommisjon og vindkraft kommunene og gi deler av grunnrenten til vertskommunene som stiller sine arealer til disposisjon.

Vi er veldig fornøyd med at regjeringa forsterka tiltakssonen i statsbudsjettet, men her trengs ytterligere virkemidler som kan motivere tilflyttere. Her vil vi forøvrig nevne at vi er i gang med et prosjekt som skal markedsføre de personrettede virkemidlene.

Flytting/etablering av statlige arbeidsplasser til vår region er noe vi har gode erfaringer med og som vi vet virker på befolkningsutviklingen.

Øst-Finnmarkrådet er et interkommunalt politisk råd for kommunene Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Båtsfjord, Vardø, Vadsø, Sør-Varanger, Nesseby og Tana for koordinering av enkeltsaker og samarbeidsforhold for øvrig, herunder interkommunale løsninger.

Som både forsvars- og totalforsvarskommisjonen har pekt på så må det større samhandling og bruk av lokalt næringsliv i oppbyggingen av beredskap og forsvar. Her ligger mange muligheter som vi ber regjeringen følge opp.

Fortgang for 420kV-linja til Varangerbotn

Øst-Finnmarkrådet jobber aktivt og offensivt med nærings- og samfunnsutvikling. På noen områder får vi i gang utviklingsprosjekter og da gjerne sammen med fylkeskommunen. Men selv om vi gjør en jobb sjøl regionalt, er vi helt avhengig av støtte fra sentrale myndigheter spesielt når det gjelder infrastruktur.

Utbygging av 420kV-linja fra Skaidi til Varangerbotn har vært et hovedkrav i flere tiår. Vi merket oss at næringsministeren nevnte nettutbygging i sin redegjørelse i forbindelse med den siste tiltakspakken, og vi har store forventninger til at det kommer viktige nyheter på dette området. Industriutbygging – særskilt den grønne industrien som vi ønsker oss – er fullstendig avhengig av nytt nett.

I denne regionen er mange av kommuner positive til vindkraft på land. Vi er mer enn klare til å følge oppfordringa om å produsere nødvendig ny grønn energi. Pr nå virker det som om de forskjellige departementene ikke snakker sammen når Forsvarsbygg i et eget brev til vårt lokale kraftselskap på generell basis sier at de er imot vindkraftutbygging. Dette vil jo også kunne få betydning i forhold til eventuell utbygging av havvind.

Samhandling og koordinering

Den gode politikken utvikles nedenfra og opp. Øst-Finnmarkrådet ønsker å bidra konstruktivt til at vi får gjennomført de riktige satsingene som både kan forsterke og utvikle god nordområdepolitikk i en utfordrende sikkerhetspolitisk situasjonen og bidra til å snu folketallsutviklinga ved å skape optimisme og framtidstro.

Vi har pr i dag god dialog med fylkeskommunen og skal nå inn i en prosess for å bidra til enda bedre koordinering. I det siste har vi samarbeidet f.eks. om reiselivssatsing, forsterking og markedsføring av tiltakssonen, hydrogenstrategi og ungdomssatsing.

På denne bakgrunn, jfr. tidligere innspill fra Regionrådet og samtaler med statssekretær Kristine Kallseth ber vi om møte med statsministeren så raskt som mulig.

Vadsø 13.06.2023

Med vennlig hilsen
Wenche Pedersen
Ledr i Øst-Finnmarkrådet
Sign